

FOLK OG LAND

Nr. 33 - 5. årg.

Lørdag 20. Oktober 1956

Løssalg 50 øre

Omtanke er brasely om den er sent ute!

Et eksempel fra USA som Norge bør ha før øye

I 1953 ble 5 personer i Amerikas Forente Stater dømt hver til 5 års fengsel for «å ha forsøkt å styrte den amerikanske regjering med makt». Kronvitnet mot disse fem var en mann ved navn Joseph Mazzei.

I disse dage har Statenes justisdepartement bedt høyesterett om å forelegge de heromhandlede saker for Forbundsstolen i Pittsburg «for at det kan bli klargjort om Mazzeis vitneprov var i samsvar med sannheten». Justisdepartementet er nemlig senere kommet etter at «den Joseph» nok er kommet i skade for i senere saker å ha gitt beledigede forklaringer som står i vitterlig strid med materiale som departementet rår over, og at det derfor kan være alvorlig grunn til å tvile på Mazzeis sannhet og også i de ovenfor nevnte saker.

Det har dessverre i årenes løp vært atskillig grunn til å sette et NB! ved amerikansk

Av Sverre Mangberg

rettergang. Vi har både tidt og ofte hørt om det som på godt europeisk kalles for «retts-skandaler». Men et tilfelle som det foreliggende må vi ta hatten av for.

Kunne ikke norske myndigheter tenke seg å følge opp det amerikanske eksemplet? Her finnes f. eks. nok av vitneprov i våre hjemlige «landssviksaker» avgitt ikke bare av «josefer» men også av folk med norsk avstamning — som det burde være all grunn til å sette et spørsmålstegn ved. For å ta prøve: fru- en til en kjent Kongsvinger- mann fikk mens mannen satt inne og sonet en «landssvik- dom» på 8 år, besøk av et kvinnelig saksvitne som dypt nedbøyd fant seg forpliktet til å bekjenne at hun hadde vitnet falsk i mannens sak. «Men», sa hun, «dette er en

betroelse til Dem frue, og De må ikke røpe meg. Jeg trodde det var i sin fulle orden etter de oppfordringer som myndighetene hadde rykket inn i avisene om å hjelpe til med å få NS-folkene dømt!» At fru- en øyeblikkelig tok affære på mannens vegne, var jo selvsagt. Men hvor mange av den slags «troende» vitner går ikke ellers rundt og holder tett? Hva f. eks. med Berg-fangenes kollegialt forhåndsdiskuterte vitneprov, som det har vært ymtet så meget om? Har myndighetene funnet seg beføyd til å granske disse forhold nærme- re?

U.S.A.'s justisdepartement har gitt et følgeverdig eksem- pel. Til våre hjemlige myndigheter ta seg det ad notam? Det er sikkert nok at det trenges. For det var me- gen «godtroenhet» på begge sider av vitneskrankene i de hektiske dage.

Fra rådmann Hartmanns bok

Det er ikke min mening å kritisere eller å anmelde boken. Jeg har lest den og skal bare omtale et par steder i teksten. Fra statsrådsmøte den 7. mars 1945 har forfatteren gjengitt bl. a. følgende:

«Videre brakte han (Torp) fram et spørsmål, som han tidligere også har berørt, nemlig at vi skal overta alle utgifter, ca. kr. 80 000,00 pr. mnd., som engelskmennene i dag betaler som lønninger til folk, som utfører hemmelig arbeide i Norge, sabotasje o. lign. Disse folk kommer på den måte i et slags avhengighetsforhold til britene, og gir rapporter direkte til konsul Nelson ved den britiske legasjon i Stockholm. Dette bringer atskillig forvirring. Regjeringen var enig.»

Er dette slik å forstå at den engelske Secret Service har betalt kr. 80 000 pr. må-

«Bak Fronten»

ned til «nordmenn» for å drepe NS-medlemmer og å begå enda grovere forbrytelser i sitt fedreland? Reflek-

Av Ottar Huuse

sjonene gjør seg selv.

I et annet statsrådsmøte våren 1945 ble det enstemmig besluttet å stoppe utbetalingen av pensjonene til statspensjonister i Finnmark som hadde vært medlemmer av NS etter at dette fylke var rømmet av tyskerne. Rådmann Hartmann bemerker at samtlige statsråder var på det rene med at beslutningen

var ulovlig. Var det meningen at disse gamle folk skulle sulte ihjel?

NB!

Sverige har opphevet den direkte priskontroll. Det skjedde den 1. oktober. Det betyr ikke at man har opphevet prisregulerings-loven. Den står fortsatt ved kraft, klar til å brukes hvis man finner det nødvendig. Men opphevelsen er allikevel en betydningsfull hendelse i et land som har hatt direkte priskontroll siden 1941.

Hermed har Sverige igjen lagt Norge langt bak seg. Vi kan ikke forstå at det overhodet kan være noe grunnlag for et nordisk fellesmarked så lenge Norge ved siden av sin høye beskatning fortsetter med priskontroll og innblanding fra statens side i næringslivet, begge viktige områder hvor svensk næringsliv har betydelige fordeler fremfor det norske, skriver Farmand.

Quousque tandem Britannia?

Vil England friste andre nasjoners tålmodighet i deres tro på Det britiske rike som en kulturnasjon? De siste henrettelsene av kypriotiske partioter ved hengning skal så menn ikke styrke oss i denne vår tro. Måten henrettelsene er fullført på spiller i denne betraktning for så vidt ingen rolle, men en merker seg likevel at den vel mest grusomme er foretrukket. Fullbyrdelsen av dommene rokker sogar i grunnpilarene for vår tro på Det britiske rike som kulturnasjon, ja, de svaier så menn ganske sterkt.

Den tvinger oss med eller mot vår vilje til å ta en kraftig revisjon av menigmanns syn på Det britiske rike som kulturnasjon. En må uvilkårlig spørre seg selv hvordan det står til med det historiske engelske demokrati. Hvordan kan et folk med sitt «Magna Charta» fra år 1215 behandle andre folk og folkeslag med et slikt redselsheredømme? Eksisterer det i England et «Magna Charta» som bare er forbeholdt den engelske rase i Det britiske rike? Er det engelskmannens mening at andre folk og folkeslag er mindreverdige individer som ikke har rett til

Beskjeftigelsen sikret i Østfold

Utvidelse av kleshengerstatistikken

Skatteinspektøren i Østfold har sendt ut følgende skrivelse (datert Moss, 19. sept. 1956) til samtlige dame- og herrekonfeksjonsforretninger i fylket:

Omsetningsavgiften — kleshengere.

Ved foretatte undersøkelser viser det seg at i stor utstrekning ikke blir svart avgift av kleshengere som forutsetningen har innbåret

retningen å foreta avgiftsberegning etter reglene om uttak til eget bruk. Uttak av kleshengere som nevnt skal derfor føres opp med utsalgspris fortløpende med angivelse av datum i egen bok (uthevet av oss.).

Ved månedens slutt skal summene krediteres varekonto og deretter føres opp til avgiftsberegning i oppgaveskjemaet for omsetningsavgiften (post 2 på skjema A, post 3 på skjema B) for vedkommende termin.

For tidsrommet 1-1-50 til 1-9-56 bes innsendt hit en

har vært oppgitt til avgiftsberegning. Oppstillingen imøtesees innen 14 dager, hvoretter avgiften eventuelt vil bli etterberegnet. Oppstillingen vil senere bli kontrollert ved bokettersyn.

H. Chr. Børresen.

Trygve Trondsen, kontorsjef.

Gjør et eller annet og hold munn om det. Det er den store hemmelighet ved suksess i ethvert forhold. Snakk betyr diskusjon, diskusjon betyr irritasjon, ir-

Samkjensle

«Alvorlige tider krever stengt ute. Hvor meget arbeideren. Livet i byg-

Samkjensle

«Alvorlige tider krever samkjensle» — hvem vil ikke av hjertet erkjenne sannheten i disse ordene?

Når det virkelig røyner på i livet, slik at en må mobilisere alle kreftene for å klare påkjenningen, da merker en best hvilken makt samkjensla har. Det å vite at en ikke står alene, det å kjenne seg omgitt av godhug, medkjensle og vilje til å hjelpe gir håp i håpløsheten, mot i motløsheten, kraft i kraftløsheten.

Håp, mot og kraft er de grunnkreftene som menneskene trenger i prøvelsen, og når det er slik vil også samkjensla i seg sjøl være en grunnkraft — i det enkelte mennesket, i samlivet mellom menneskene og i samlivet mellom nasjonene. En må imidlertid vel vokte seg for å tru eller mene at det bare er alvorlige tider — såkaldte krisetider — som krever samkjensle, og at en ikke har bruk for den i normale tider. Er det ikke tvert om slik at krisetider er et tegn på og en frukt av manglende samkjensle i normale tider?

Mangel på samkjensle kan vi t. d. se i de mindre gode forholdene som kan herske mellom naboer eller mellom forskjellige grender og bygder. En strid tar kanskje til bare fordi en ikke kan bli enig om plassen for det nye skolehuset eller om beitegrensene, og så utvikler den seg slik at all sol blir

stengt ute. Hvor meget ondt blod, lukket og innefrosset sjelevarme kan ikke slikt være rota til? Eller vi kan se på kampen mellom kapital og arbeid i de mange forskjellige former den har. Arbeidstvister, streik og lockout, klassekamp og partikamp — er det fredens og forsonlighetens, folkefellesskapets ånd som setter slike frukter? Nei, alt dette bunner i en innstilling til livet som har lite med samkjensle å gjøre, det bunner i det som er grunnskaden hos mennesket, egoismen.

Egoismen — den individuelle egoismen som bare spør etter hva som gagnar meg og mitt, den kollektive egoismen som bare sier vi og vårt — det steinharde som i alt og under alle tilhøve «søker sitt eget», er kreftskaden i de små og store samfunnene. Ens egen sjølhevding må nødvendig kolliderer med andres sjølhevding, og så blir det kamp og makt avgjøring og med det krisetider av mer eller mindre omfattende art. Fattigere livsmuligheter og forringet menneskeverd blir resultatet.

Vi har alt lenge levd — og lever — i en tid full av sosial uro. Den har også holdt inntog i bygdene og på gårdene. Det er slutt med bondeidyllen slik vi kjenner den fra Bjørnsons og Aanruds diktning. Nye samfunnslag stormer fram og krever sin plass i solen — jeg tenker her på småbrukeren, bureiseren, land-

arbeideren. Livet i bygdene blir uutholdelig hvis ikke spenningsforholdet mellom arbeidsgiver og arbeider blir nøytralisert. Vi må lære å forstå at tida — ikke minst i bygdene — krever samarbeid og samkjensle, at individets interesser kan måtte vike for fellesskapets, at andre har rettmessig krav på plass og eksistensmuligheter ved sida av oss sjøl og at det derfor blir nødvendig å jenke seg litt, vise fordragelighet til beste for fellesskapet. Dette er rett fordi det er i pakt med det kristne livssynet.

Samkjensle? Gudskjelov — det er ikke vanskelig å påvise at samkjensla har vært varm og levende i landet og at den er det i dag også. Dette kan vi takke Gud for, men vi må enda lenger fram. Ofte blir det med samkjensle på julekvelden, under klokkeklemte og i høgstemte taler, men det er i den ofte så grå hverdagen, på arbeidsplassen og i heimen at den skal syne seg. Med et materialistisk sinnelag i hverdagen og et idealistisk til festbruk når vi ikke fram til folkefellesskap slik det er uttrykt i fedrelandsalmen vår: «Lat folket som brøder saman bu, som kristne det kan seg søma.»

Slik skrev skulestyrar Lars O. Aukrust i en artikkel i Norske Gårdsbruk i 1943, og vi kan vel alle være enige om at den har sin fulle gyldighet også i dag.

sjonsforretninger i fylket:

Omsetningsavgiften — kleshengere.

Ved foretatte undersøkelser viser det seg at det i stor utstrekning ikke blir svart avgift av kleshengere som forretninger har innkjøpt avgiftsfritt og gir bort til kunder og forbindelser eller nytter i egen virksomhet.

I slike tilfeller plikter for-

Ved månedens slutt skal summene krediteres varekonto og deretter føres opp til avgiftsberegning i oppgaveskjemaet for omsetningsavgiften (post 2 på skjema A, post 3 på skjema B) for vedkommende termin.

Før tidsrommet 1-1-50 til 1-9-56 bes innsendt hit en oppstilling, spesifisert terminvis, over avgiftspliktig uttak av kleshengere som ovenfor nevnt tidligere ikke

Trygve Trondsen, kontorsjef.

Gjør et eller annet og hold munn om det. Det er den store hemmelighet ved suksess i ethvert forhold. Snakk betyr diskusjon, diskusjon betyr irritasjon, irritasjon betyr alltid hindringer, enten du har rett eller ikke.

S. G.

Jeg skjøt Jane Horney

Denne makabre skildring gjengis etter «Verden i dag» for å vise hvordan likvidatoren, under merket Ingolv Asbjørn Lyhne, fremstiller saken. Fra svensk hold benektes kategorisk at Jane Horney var spion.

Jane Horney-affæren var en av de mest oppsiktsvekkende spinohistoriene på våre breddegrader under krigen. De allierte hadde gode beviser for at hun var tysk agent og meget farlig for den danske motstandsbevegelsens arbeid. Den danske frihetskjemper Ingolv Asbjørn Lyhne med dekknavnet «Lille-Bjørn» fikk i oppdrag å oppspore henne i Stockholm og eventuelt forsøke å få henne med til Danmark. Det lyktes og Jane Horney ble likvidert i en dansk båt midt i Øresund en natt i mars to måneder før den tyske kapitulasjonen. Det svenske sikkerhetspolitiet arbeidet i fem år fra 1944 til 1949 med å klare opp mysteriet med Jane Horney's forsvinning. De kom ikke til noe annet resultat enn at hun hadde vendt tilbake til Stockholm fra Malmø og deretter blitt borte.

Hva som hendte og hvordan, har like til ganske nylig vært en hemmelighet mellom tre personer: «Lille-Bjørn», en dansk pike med dekknavnet «Birthe» og båtens fører.

Under krigen var jeg flere ganger i Sverige på oppdrag

for de allierte. Overreisen fra Danmark gjorde jeg som oftest med flyktingetransporter, tilbake reiste jeg med Bornholmsbåten med det svenske politis tillatelse, og via Rønne på Bornholm var det lett å komme til København uten at tyskerne fattet mistanke.

I flere måneder hadde vi forsøkt å få tak i den svenske eventyrersken Jane Horney. De allierte hadde bevis for at hun var en farlig tysk spion. Men på tross av flere forsøk hadde vi ikke hatt hell med oss. En av våre medarbeidere hadde nok fått kontakt med den vakre svenske piken, men han hadde forelsket seg i henne og kunne derfor ikke fullføre sitt oppdrag som besto i å likvidere henne. Han kom ikke tilbake til Danmark før krigen var slutt.

I begynnelsen av januar 1945 reiste jeg over til Sverige med en flyktingetransport. Jeg hadde endel bestemte oppdrag å utføre i Stockholm, og hvis jeg skulle treffe på Jane Horney, visste jeg hva jeg skulle gjøre.

En dag ble jeg ringt opp på Hotell Excelsior av en av mine kontaktmenn.

— Jane Horney sitter på KB!

Jeg gikk over til Kunstnerbaren i Smålandsgaten og der

fant jeg henne alene ved et bord til venstre for trappen. Da jeg gikk forbi bordet lot jeg som jeg snublet og vellet drinken hennes. Jeg bad om unnskyldning og spurte om jeg kunne få lov å bestille en ny til henne. Hun ble interessert da hun hørte at jeg var utlending. Jeg spurte om hun hadde noe imot at jeg slo meg ned ved bordet hennes. Det hadde hun ikke. Jeg presenterte meg, men oppga ikke mitt riktige navn.

Vi drakk og spiste litt. Så kjørte jeg henne hjem i en drosje. Hun bodde sammen med sine foreldre, som jeg hilste på. Før vi skiltes lofte hun i spise middag med meg dagen etter.

Vi spiste middag på Grand Hotell og dro senere til en leilighet i Artillerigaten der en god venn av meg fra den danske legasjon, Vagn Hansen, bodde. Han var bortreist og hadde gitt meg nøklene. Vi drakk noen flasker vin. Mens vi satt der og pratet kom min venn hjem. Jeg bad Jane Horney gå inn i et annet værelse og bad min venn være diskret ettersom jeg hadde med en dame.

— Hvem er det, spurte han.

— Jane Horney Granberg, svarte jeg.

Han lurte på hvordan jeg hadde truffet henne og om jeg trodde jeg skulle få henne med til Danmark. Jeg svarte at det skulle jeg nok greie,

behandle andre folk og folkeslag med et slikt redselsheredømme? Eksisterer det i England et «Magna Charta» som bare er forbeholdt den engelske rase i Det britiske rike? Er det engelskmannens mening at andre folk og folkeslag er mindreverdige individer som ikke har rett til frihet og fedrelandskjærlighet? Da bevare oss Gud fra slikt demokrati og slik kultur selv om dets adel er aldri så langbeint og slengete. England er jo et av de store medlemmer i FN. Om det som medlem har underskrevet pakten om menneskerettighetene, vet jeg ikke, som kuturnasjon venter iallfall andre kuturnasjoner at det praktiserer bestemmelsene i denne pakten, hvis det fortsatt vil regnes med blant disse nasjoner. Som nordmann liker jeg ikke å vurdere engelsk demokrati tilbake til middelalderen, men hendelsene på Kypros den siste tiden utfordrer uviljen. Okkuperende makters representanter i siste verdenskrig er blitt dømt for sine ugjerninger overfor patrioter i de okkuperte landene. Hvordan da med okkuperende makter og deres representanter i fredstider? Er det «Rule Britannia»s siste krampetrekninger, får vi håpe at krisen blir kortvarig.

Vi har tillatt oss ordrett å gjengi denne artikkel, skrevet av Edv. Liljedal i Dagbladet for 3. oktober.

enda jeg visste at det ikke ville bli lett.

En kveld var vi sammen på en fest i Vagn Hansens leilighet. Da drikkevarene tok slutt, tilbød Jane seg å ordne det i en fart. Jeg fulgte henne til den japanske legasjon og ble presentert for de japanske legasjonsfolkene. Vi ble buden på en drink, og da vi dro

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Ansvarlig redaktør Johannes Kringlebotn

Tysklandsfangenes erstatningskrav

Det juridiske grunnlag for ethvert krav om erstatning i penger er at man er behandlet i strid med gjeldende lov og rett, og at man i den forbindelse er påført et økonomisk tap. Dermed er også vårt standpunkt til kravet på Tyskland gitt: De som ble arrestert i strid med de folkerettslige regler som gjelder i forholdet mellom okkuperen og den okkuperte, og som ved denne arrestasjon er påført økonomisk tap, har krav på erstatning. Om han vil gjøre dette krav gjeldende, blir det den enkelte fanges egen sak å bedømme. Men reiser han kravet, og beviser han at han ble arrestert i strid med gjeldende folkerettsregler, tilkommer han selvsagt erstatning, og vi ser ingen grunn til å bebreide ham at han reiser kravet. Dessuten: Det ville være lite verdig og lite renslig av den tyske regjering om den prøvde å vri seg unna slike krav, slik som f. eks. den norske regjering gjorde det med kravene fra de NS-folk som forlangte erstatning for de verdigjenstander hjemmefrontens representanter stjal fra dem i frigjøringsdagene.

Her hevdet statens representanter ganske kynisk at staten intet ansvar hadde for den enkelte hjemmefrontmanns handlinger, og fikk domstolenes medhold i dette med den tilføyelse at denslags fikk NS-folk sannelig finne seg i uten å kny, når de først hadde pådratt

seg befolkningens harme og uvilje.

De nordmenn derimot, som i sine anslag mot okkupasjonsmakten gikk lenger enn de gjeldende folkerettsregler ga dem rett til, har etter vår mening ingenting å beklage seg over, hvis de da ikke under fangenskapet er behandlet i strid med folkeretten og i den forbindelse har pådratt seg skader og økonomisk tap. Den skal de i tilfelle ha erstattet, men også bare den. Selve arrestasjonen har de ingen grunn til å beklage seg over, hvis de selv har tatt sjansen på å foreta seg folkerettsstridige handlinger.

Av dette vårt standpunkt følger det også at spørsmålet om erstatning til Tysklandsfangene burde fremmes på en noen annen måte enn skjedd. Det lar seg vanskelig fremme en bloc. Hvert krav må prøves individuelt, og avgjørelsen må komme på grunnlag av hva den enkelte fange hadde gjort seg skyldig i, og hvordan han senere ble behandlet. At noen — kanskje mange — har krav på erstatning, anser vi overveiende sannsynlig. Men like sikkert anser vi det som både uholdbart og lite overveiet å innta det standpunkt at enhver som har vært arrestert av tyskerne under krigen uten videre, og bare på grunnlag av arrestasjonen, skal kunne rope på erstatning og mistenkeliggjøre dem som ikke er enig.

De påtvungne skilsmisser og prestene våre

For Folk og Land av o.r.sakfører Ole Schjerven

Etter norsk lov kan en ektefelle få øyeblikkelig skilsmisse ved dom, hvis den annen ektefelle blir idømt fengselsstraff på 3 år eller mer.

De fleste frontkjempere som var gifte, og mange andre — kom i denne «straffeklasse». Nå var det heldigvis ikke mange av hustruene som lot seg forlede til å bruke eller misbruke ovennevnte skilsmisseparagraf, selv om de ble påskyndet til det både av visse pårørende og påtalemyndighet. De som gjorde det, skal man kanskje ikke sørge så svært over tapet av, selv om det sved hardt den gangen det sto på.

Men det er en annen side

av saken noen hver burde tenke over, og som den norske kirke spesielt burde prøve for sin samvittighet: De aller, aller fleste norske prester nekter å vie fraskilte, hvis disse vil gifte seg på ny. De prester som gjør det, utsetter seg for strenge represalier fra sine overordnede.

Altså: en frontkjemper som i sin celle — meget mot sin egen vilje — fikk seg sin skilsmissegodt forkynt — han kan ikke bli kirkelig viet om han ønsker å gifte seg på ny. Det er et «samvittighets-spørsmål» å stenge ham ute fra den norske kirke.

Vi har — oppriktig talt — svært vanskelig for å aksep-

tere et slikt standpunkt som samvittighetsfullt — og kristent. Derfor ber vi om å få det drøftet — av dem som har bestemmelsesretten og ansvaret. Ikke for å så splid, men fordi spørsmålet har vært, er og vil bli av livsviktig betydning for verdifulle og alvorlig tenkende mennesker. Mens «Folkedommen over NS», tross alt, mest ble ansett som et personlig forsøk på å gå verdslige domstoler i næringen, står «kirkedommen», fremdeles ved makt, og berører på en avgjørende måte vårt forhold til den norske statskirke som institusjon.

Skipsfører som kastet anker i Fyresdal

Pensjonist, tidl. havnefogd og losoldermann Andr. Schrøder er 75 år den 25. okt.

Allerede i 13-årsalderen dro han ut fra fedrehjemmet i Kragerø til sin bror konsul Schreuder i Melbourne hvor han gikk på skole et års tid. På seilasen ut til Melbourne ble han imidlertid så begeistret for sjømannslivet at han bestemte seg for å bli sjømann. Gjennomgikk alle grader inntil han i 1911 ble skipsfører.

I 1924 ble han ansatt som havnefogd og losoldermann i Kragerø. I 1926 etter søknad

Hans S. krever 570.000 kroner i erstatning

Hans S. Jacobsen, fylkesmannen i Østfold under krigen, møtte 16. oktober i Oslo byrett med et personlig krav på 100 000 kroner i erstatning mens firmaet Jacobsen & Sønn A.s krever 270 000 kroner, A-s Foldensped 50 000 kroner og enkefru Otilie Jacobsen 150 000 kr. Saksøkerne krever disse pengene av overrettssakfører Aslaksen, som etter krigen var Erstatningsdirektoralets tilsynsman for de to firmar, og forlangt ham dømt solidarisk med staten og Justisdepartementet til å betale de påståtte beløp, tilsammen 570 000 kroner.

De som ikke fikk følge med på frammarsjen

(ikke fikk oppleve oppreisningen).

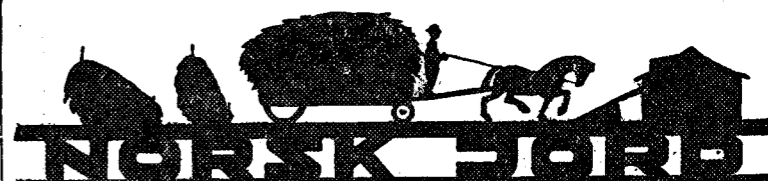
Lektor og skulestyrar Hans Skotte, Kolbotn († 1944).

Rektor Toralf Nordberg, Stabekk. (Fall saman etter utslepp frå Ilebu 1946. Greidde ikkje påkjeninga som venta).

Fru Dagny Buckholtz, Sørkedalsveien 3.

Sokneprest Marcus Gjessing.

Fru Julie Gjessing (f. Mon-

Vi hører ikke ofte folk innrømme som en selvfølge at de har sine svin på skogen. At vi attpå til skal bli nødt til å ta det bokstavelig, det var nytt for oss! Anders Meland på Austad ved Drammen inviterte oss imidlertid her om dagen uten videre med på skogsvin-inspeksjon. Et kvartres kjøring med bil inn på tjukke skogen, — ingen gjerder eller andre stengsler på tusenvis av mål.

Spør om grisene var på plass! Såsnart «griskokken» nærmet seg beholderne med oppbløtt mais og utstøtte etpar beskjedne lokke-rop, kom de vrimplende fram fra skogen, yrende av liv og trivsel, og kastet seg over maisen på bakken som en hønseflokk.

Her kan en snakke om flere fluer i en smekk: gratis kulturarbeid i skogbunnen, et minimum av arbeid, intet plunder med bentøy eller andre vansker, det var iallfall tydelig å se.

Dessuten har altså erfaringen vist at småtrolla er stedegne nok.

De finner matplassen sin på klokkeslettet, og begir seg ikke ut på vidotta.

— Og hva så med inneføring fra nå til jul?

— Vesentlig avfall fra eplepresseriene, blandet med litt mjøl. Rimelig og godt!

Den tekniske utvikling går sin seiersgang også innen jordbruket. Anders Sundby på Østenstad i Asker, en av kanonene i grønnsakproduksjonens tjeneste, tinget i høst en skurtresker til å ta seg av 10 mål hvete. Resultatet var 3100 kilo, hvilket etter forholdene var bra. 310 kilo på målet er mat i et også. Hva kostet så maskinhjelpen? Det er her den oppmuntrende side av moderne landbruksteknikk lyser opp i bildet. Mannen på skurtreskeren gjorde nemlig jobben for 120 kroner. Med andre ord: Skur og berging, alt i en fei, for en bagatell av hva det etter gamle metoder ville ha kostet å høste 10 mål.

Mye skrik og lite ull

Helt fra skattelikningene ble lagt ut på ettersommeren, har diverse aviser med «Dagbladet» i spissen hatt det travelt med å stemple bøndene som skattesnytere og asosiale individer.

Nå har jo alle bønder forlenget fått klarlagt hvor de har «Dagbladet». Fra den kanten har de bare vondord å vente. En smule mer forbausende er det unektelig at også regjeringsorganet — «Arbeiderbladet» — fra tid til annen har slått inn på samme tonen, omenn noe mer i moll.

For hva er nå egentlig det faktiske forhold?

HVEM HAR LAGET OG GJENNOMFØRT LOVEN?

Det var iallfall ikke bøn-

under fullt så store overskrifter.

Spørsmål nummer to blir ganske enkelt:

ER DET UMORALSK A INNRETTE SEG ETTER GJELDENE LOV?

Skal bøndene skjelles ut for at de — gjennom sine betalte regnskapsførere — nytter de muligheter for nyinvesteringer og avskrivninger som loven selv har gitt dem? Hensikten med loven på dette felt er ganske klar: man har villet sette bonden i stand til å holde vedlike — eventuelt forbedre — gård, besetning og redskap, slik at produksjonen kan holdes vedlike, kanskje økes.

Skal han da skjelles ut for at han følger denne invitten

sentanter ganske kynisk at innta det standpunkt at en- hver som har vært arrestert av tyskerne under krigen uten videre, og bare på grunnlag av arrestasjonen, skal kunne rope på erstatning og mistenkeliggjøre dem som ikke er enig.

Igang igjen!

Neste nr. av Folk og Land kommer lørdag 27. oktober. Vi håper dette var siste sommer med 14-daglig avis. Må alle gode krefter hjelpe oss med heretter å få ut Folk og Land hver uke året rundt.

Mellom venner

— Kristoffer Kahrs Budde Oslo, vår 70 år 14. oktober. Ble varmt hyllet av slekt og venner. «Stor arv det er av godfolk vera fødd.» Hans farfar var landbruksskolebestyrer Jan Budde, far til landbruksundervisningen i Rogaland og til Jærens moderne jordbruk.

— Vårt daglige brød: Statens Ernæringsråd anbefaler at vi her i landet bruker 73 kg grønnsaker og 55 kg frukt pr. person, alt regnet i friske varer. Dette svarer til 200 gram grønnsaker og 150 gram frukt daglig. Dette er ment som et foreløpig mål å arbeide mot både for forbruker og produsent.

— Levert i Oslo betales for elg hele skrotter kr. 4,30—4,50, lår 6,50—7,00, rein hele skrotter 4,30 og lår 7 kr. alt pr. kg levert grossist. Småvilt, stokkand 3—4 kr., rype 5, tiur 15—20, røy 12,50, jerpe 6,50, orrhane 10, orrhøne 8 og store harer 7—8 kr. alt pr. stykk.

— Alle sjøfolk i utenriks fraktfart på norske skip tilsluttet Skibsfartens Arbeidsgiverforening, er fra 1. januar 1957 gruppepelijsforsikret for 5000 kroner

De mennesker vi føler oss knyttet til, er ikke dem, der helt forstår det, som vi selv helt forstår, men dem, der halvt forstår det, vi selv halvt forstår.

Piet Hein.

uholdbart og lite overveiet å innta det standpunkt at enhver som har vært arrestert av tyskerne under krigen uten videre, og bare på grunnlag av arrestasjonen, skal kunne rope på erstatning og mistenkeliggjøre dem som ikke er enig.

Dagens avis gikk i trykken onsdag.

Terminliste

28. oktober: Gerhardsen besøker Eden.

2. november: Melbourne-lekene begynner.

9. desember: Hvem blir Norges Peter Freuchen? Det vil bli avgjort denne dag i NRK. Da går nemlig finalen i en landsomfattende «Det spørs»-konkurranse som landsforeningen mot kreft skal arrangere under mottoet: «Vi spør — De svarer», og denne gang blir det en konkurranse med amerikanske premier og med spørsmål som vil sette deltakerens kunnskapsforråd alvorlig på prøve. Konkurransene skal ledes av kringkastings-trekløveret Rolf Kirkvaag, Leif Rustad og Julius Hougen. I alt skal det holdes konkurranser i 17 fylker, og den beste i hvert fylke møter til finalen i Oslo. Deltagerne får velge mellom gruppene historie, geografi, blanding og film og teater.

Første premie blir en fem seaters Pobeda personbil til 17—18 000 kroner, annen premie en flytur til Amerika, tredje premie en motorbåt osv. Inntekten av forestillingene går til Landsforeningen mot kreft.

14. og 15. desember: Riksutstilling for norske pelsdyr, Sme-stadmoen ved Lillehammer.

pr. mann. Denne gruppen vil snart omfatte 45 000 sjøfolk, og den samlede forsikringssum vil da løpe opp i 225 millioner kroner.

— Det er bestemt at den samiske avisen skal begynne å komme ut fra 1. januar.

— Hvordan man forhindrer at eplene blir dårlige: Ha dem i et kjølig rum, fullt av barn.

— Bjarne Prah-Petersen, Namsos, har vært å en 6 ukers foretningsreise til Tyskland, Belgia og Holland.

der i Melbourne hvor han gikk på skole et års tid. På seilasen ut til Melbourne ble han imidlertid så begeistret for sjømannslivet at han bestemte seg for å bli sjømann. Gjennomgikk alle grader inntil han i 1911 ble skipsfører.

I 1924 ble han ansatt som havnefogd og losoldermann i Kragerø. I 1926 etter søknad overflyttet til Langesund. Her hadde han rik anledning til å vise sin evne som administrator. Det var hans utrettelige arbeidslyst og pågangsmot som skaffet Langesund en god og sikker havn og solide kaier, idet han fikk bygget en 72 meter lang molo innenfor innløpet til byen. Han var også primusmotor i starten av A.s Langesund—Helgeroaferjen, og var disponent for selskapet fra start til våren 45.

I 1936 sluttet han seg til Nasjonal Samling. For dette ble han som så mange andre i 1945 belønnet med arrestasjon, tap av stilling, statsborgerlige rettigheter og fengselsstraff i flere år. Dertil utvisning fra Langesund.

Fra høsten 45 har han vært bosatt i Fyresdal. Han feirer dagen sammen med sine barn og barnebarn på Nesodden. Adr. Tangen II.

En av hans mange venner

— Et amerikansk gummikompani har uteksperimentert et nytt bildekk med nylontråd. Dekket tåler 400 km. kjøring etter punktering. Det består av to dekk, et ytre og et indre, med hver sin slange. Punkterer det ytre, vil den indre slange holde hjulet oppblåst.

— Vår hovedstads problemer: Møtelokaler for ungdommen er like viktige som melkebutikker, heter det i en innstilling til neste møte i OUB (Oslo-ungdommens kystyre), melder Arbeiderbladet.

— Et IDRETTENS HUS til 3—4 mill. kr. skal reises i Narvik, med svømmehall, gymnastikksaler, skolebad, klubbrum og hobbyrum.

— Ved Lismavatn i Polmak er

Mennesket er det eneste vesen på jorden som kan smile. Det er et lys i vårt ansikts vindu, som hjertet bruker til å vise at det er hjemme.

Henry Ward Beecher.

50 000 kroner og enkefru Ottillie Jacobsen 150 000 kr. Saksøkerne krever disse pengene av overrettssakfører Aslaksen, som etter krigen var Erstatningsdirektora-æts tilsynsmann for de to firmar, og forlanger ham dømt solidarisk med staten og Justisdepartementet til å betale de påstøtte beløp, tilsammen 570 000 kroner.

Endelig!

Den svenske filmsensuren har for første gang i sin historie forbudt fremvisning av en svensk film. Det er Arne Ragneborns «Det hendte inatt» som er rammet av forbudet, og ifølge Svenska Dagbladet lar det seg ikke gjøre å redde den ved å klippe enkelte scener. Filmsensor Allan Grönwald sier til avisen at sensuren ikke har tatt anstøt av enkelte vågede scener, men av hele filmens ånd og dens tilbøyelighet til å sysle med det seksuelle, brennevinsorgier og gangstermentalitet. Filmen er en bunnrekord i sitt slag, og sensuren har overveid saken meget nøye før den fattet sin beslutning.

funnet 20 ihjelrevne sauer. Er det bjørnen?

— Vi fortalte i forr. nr. om Grandma Møses som var 70 år da hun begynte sin kunstneriske karriere. Mange er raske og dyktige trots høy alder. Se til Evangeline Booth, mangeårig leder av Frelsesarmeen. Selv etter at hun hadde fylt 70 år var hun gnistrende full av liv og begeistring. Hver dag tok hun en ridetur på en hest som var så vill at to stallgutter måtte tviholde på den før hun sprengete avsted. Hun stupte og svømte i innsjøen ved sommerhuset hun hadde på fjellet. Hele sitt liv gikk hun med mektig overskudd.

— Da Arturo Toscanini var 80 år, ble sønnen Walter spurt om hva faren regnet som sin viktigste innsats. Sønnen svarte: «Får tenker i det hele tatt ikke på den måten. Det viktigste i hans liv er det han holder på med i øyeblikket, enten han dirigerer en symfoni eller han skreller en appelsin».

Stabekk. (Fall saman etter utslepp frå Ilebu 1946. Greidde ikkje påkjeninga som venta).

Fru Dagny Buckholtz, Sørkedalsveien 3.

Sokneprest Marcus Gjessing.

Fru Julie Gjessing (f. Monrad).

Kand. jur. Ulriksen, Buenos Aires.

Grundtvig Gundersen, Buenoz Aires.

Bonde Arne Ingvaldstad, Sinsen.

Fru Johanne Stagebo, Drøbak († februar 1943)

Fru Vetlesen, Frogn

Gullsmed Rønning, Drøbak

Løytnant Gunnerud, Drøbak

Navigasjonslærer S. Bakke, Drøbak

Håndverksmester Aage Rødvik, Bekkelagshøgda.

Bonde Ludvig Vasrud, Tretten, død 1952. Odelsgutten hans falt ved Narva.

Overrettssakf. Preus Lunde, Oslo

Lagfører, vaktmester i Landbruksdepartementet

Halvor Saxvik, Oslo († 1943)

Fru Gunvor Evju Lie, Hvalstad.

Vær vennlig å la det bli større fart i ajourføringen av denne liste. Vi minnes våre døde med respekt og hengivenhet, og bør i det minste ha en samlet fortegning over dem.

— Berlin-advokaten dr. Kurt Oppler, den nye vesttyske ambassadør i Oslo, overtok tirsdag. Han understreket i en kort tale for pressen at han så det som sin hovedoppgave å føre videre det gode arbeid som hans forgjenger i ambassadørstillingen har gjort for å gjenreise tilliten og forståelsen mellom Norge og Tyskland.

De fleste mennesker vil heller bli beskyldt for bigami, udugelighet, dårlige manerer osv. enn for å mange sans for humor.

«Arbeiderbladet» — fra tid til annen har slått inn på samme tonen, omenn noe mer i moll.

For hva er nå egentlig det faktiske forhold?

HVEM HAR LAGET OG GJENNOMFØRT LOVEN?

Det var iallfall ikke bøndene selv. De nærret intet ønske om å bli en stand av regnskapsførere, bokholdere og skjema-utfyllere. De regnet seg ikke som særlig kompetente på det området, iallfall mente de at deres arbeidskraft var bedre anvendt på jordet og i skogen. Myn- dighetene og regjeringspartiet mente imidlertid at bøndene slapp for lett skattemessig ved prosentligning, derfor trumfet de igjennom loven om regnskaps(noterings)plikt og direkte ligning. Lovekspertene og ligningsfolk ble satt i sving, loven ble utarbeidet, og riksskattestyrets spesialister fikk det travelt med å utferdige utfyllende forskrifter i store mengder. Om det ikke akkurat var meningen «å ta» bøndene, skulle man iallfall sørge for en mer rettferdig ligning enn før.

Det er vel kanskje så at resultatet ikke riktig har svart til forventningene hos dem som mente bøndenes skatt skulle bli dugelig forhøyet — iallfall ikke når det gjelder det rene jordbruk. For skogbruken tør stillingen være en noe annen — og skogelerner er da heller ikke blitt æreskjelt som skattesnytere, oss bekjent.

Men jordbrukerne fikk jo en fatal tørkesommer, bl. a. — og skattens høyde måtte nødvendigvis bli deretter. Men er det egentlig noe umoralsk i det? Vi skulle anta bekymringene over tørkesommeren var minst like stor hos bonden som hos staten og avisene, — selvom den kanskje ikke ble publisert

dem? Hensikten med loven på dette felt er ganske klar: man har villet sette bonden i stand til å holde vedlike — eventuelt forbedre — gård, besetning og redskap, slik at produksjonen kan holdes vedlike, kanskje økes.

Skal han da skjelles ut for at han følger denne invitten — selvom resultatet et enkelt år blir null i skatt?

De som har laget loven og ivret sterkest for å få den gjennomført, burde vel i allfall gå stille i dørene. Når akkurat de fører an med å glesse etter bøndene, minner det betenkelig om bikja som biter seg selv i halen.

HAR IKKE ALLE ANDRE NÆRINGER DE SAMME AVSKRIVINGSREGLER?

Det burde være enkelt å slå fast at en bulldozer-eier, en lastebileier, en drosjeeier, kjøpmann, skipsreder eller industriherre — allesammen har de full rett til å foreta avskrivninger på sine driftsmidler i like stor utstrekning som bonden har det. Vi har heller aldri hørt at disse andre næringsgrupper unnlater å gjøre bruk av avskrivningsmulighetene. Eksisterer det i det hele tatt noen forskjell, måtte det være at ligningsmyndighetene har så mye bedre anledning til å kontrollere bondens inntekter enn man har for de øvrige. Både meieri, kornforretning, slakterier — kortsagt alle som bonden selger sine produkter til, gir mer eller mindre automatisk melding til ligningsmyndighetene om kvantum og beløp. Bonden har liten eller ingen mulighet for å undra noen av sine inntekter for beskat-

Uten motgang vet en mann neppe om han er hederlig eller ikke.

Fielding.

Nettopp utkommet

Prost A. E. Hedem

STATSMAKTENS REVOLUSJONÆRE FORHOLD TIL GRUNNLOVEN

(Les anmeldelse i Folk og Land nr. 31.)

Kan bestilles fra Forbundet, boks 3214, Oslo.

Postgiro 15028.

Pris kr. 2.00 + porto kr. 0.25 pr. eksemplar.

(Send oss adresselister, så ekspederer vi).

Merk!

Vær oppmerksom på at A. E. Hedems brosjyre «Statsmaktens revolusjonære forhold til grunnloven» støtter seg til og bygger på de svenske rettslærdes avhandling: «Den Norske Rättsuppörelsen». Denne avhandling og utdraget, samt Hedems brosjyre bør alle våre meningsfeller straks anskaffe seg. Vennligst skriv til forbundet og send inn beløpet. **Se annonsene.**

ning. Og utgiftene må han som alle andre ha bilag for. Det er således ingen grunn til å snakke om noen særbeholdning for bøndene skattemessig — unntagen når det gjelder å bli skjelt ut. I så måte er de blitt rikelig tilgodesett hittil. Men kanskje «Dagbladet»s debut som bonde i Nannestad kan føre til en forandring også på dette punkt?

Erstatning til tysklandsfangene?

Erstatningsrådet for tidligere politiske fanger var samlet til rådsmtøe i Oslo 13. og 14. oktober.

Bladets arbeide verdsettes

En hjertelig takk for strevet med avisen. Jeg har flere aviser, men Folk og Land er den eneste som jeg venter på og leser til siste ord. Med vennlig hilsen Lars Holt, Arnadal i Stokke.

Vil gjerne sende en personlig hilsen til mine mange venner fra leirene i Mandal, Suplandsfoss og Dalane. Etter utfallet i Sverige vil jeg innerlig håpe at langt flere vil være med å støtte Forbundet og mannjevnt tegne seg som abonnent på Folk og Land. Vi må ikke glemme at vi må stå samlet om vi skal nå målet. Min hjerteligste hilsen til redaktøren for hans strev med avisen. Folk og Land er meget god.

Det er ikke lett å være blandt destore

Verdens Gang hadde 2. oktober et på 1. side oppslått telegram fra København, hvor det bl. annet heter:

Det synes blant danske kz-fanger å være sterkt divergerende oppfatninger om erstatnings-spørsmålet. Sist har formannen for Dachauklubben, Svend Busk, erklært at han personlig mener at man under ingen omstendigheter skal ta imot penger av tyskerne, og dette har man meddelt statsministeren.

En krets av tidligere danske kz-fanger inntar forøvrig det standpunkt, skriver Information i dag, at de under ingen omstendigheter vil forhandle med direktør Lauritz Sand, hvis store innsats under Norges motstandskamp de anerkjenner, men hvis stilling etter krigen de sterkt misbilliger. Man henviser i denne forbindelse til Lauritz Sands uttalelse da det norske erstatningsråd ble dannet: «Vi har å gjøre med verdens verste pakk,

de ville ikke være tyskere hvis de ikke forsøkte å unndra seg sitt ansvar.»

Forøvrig henvises til opplysninger i Verdens Gang som hevder at det er politiske motiver bak Griniklubbens og Sachsenhausenforeningens virksomhet i denne sak. Bl. a. nevnes meddelelser i Verdens Gang om at disse foreninger i de senere år har kompromittert seg ved å være representert ved propagandaforestillinger i Øst-Europa og ved å nekte å være med på en henstilling til Sovjet om å løslate alle politiske fanger og la en internasjonal kommisjon få adgang til leirene.

Det danske blad Gestapofangene skrev nylig da Sand ble valgt som leder av det norske Erstatningsråd: Han ble under krigen fryktelig torturert av tyskerne og er siden aldri blitt seg selv, hvilket hans uttalelser i de senere år har båret avskrekkende preg av.

Hva som førte til østfrontkampene

Allerede så tidlig som høsten 1940 kunne tyske østekspertter fortelle at den Tysk-Sovjetiske handels- og ikkeangrepspakt ikke var så helt tilfredsstillende. Til å begynne med leverte Sovjet punktlig etter avtalen, men etterhvert ble det stadig forsinkelser med utflukter og unnskyldninger. Sabotasje var åpenlyse. Togene med drivstoff kom rett som det var med tomme tanker fram til den tyske grense. Det er noe som sier seg selv at man i Tyskland ikke var så helt 100 pst. sikker på at pakten skulle holde, og man ble klar over at noe var i gjære.

I de tyske byene vad Sovjetgrensen ble der ikke blendet, og

få klarhet i forholdene. Således fant tyskerne de sovjetiske angrepsarmeer ferdig oppmarsjert.

Det berømmelige tyske lynangrep og knipetangsmanøvrene vil huskes. Hvor mange fanger og hvor meget krigsbytte som falt i tyske hender, har jeg ikke tall og dato for her, men de var iallfall så store at det tok pusten fra folk.

Generalstabene i alle land har alle tenkelige og utenkelige angreps- og forsvarsplaner liggende ferdig utarbeidet for å kunne brukes i påkommende tilfelle. Tyskland hadde sikkert også sine planer og de brukte dem med en raskhet og presisjon som er egen for dette folket, slik at Sovjet

Kvikk dame

— med hjerte og forstand, og ung av sinn, ønskes knyttet til arbeidet med å spre Folk og Land.

Henv. red. Kringlebotn.

NAMSOS — Telefon 2132 - 2817 — privat 2275

Vi anbefaler:

Alleslags fiskeprodukter — kun engros. Vår spesialitet er nysaltet torskefilet, leveres i ca. 45 kilos kasser. Kan også leveres til private med tillegg av omsetningsavgift.

EGET KJØLE- OG DYPFRYSNINGSANLEGG.

Teknisk konsulent

utfører konstruksjoner og tegninger, bistår med planlegginger, patentsøknader m. m.

M. Akre-Aas, ing.

Fjellvn. 6 — Lysaker.

Telf. 53 27 69.

A/S HEIM OG SAMFUND

Høyesterettsadvokat
HANS KIÆR MORDT

Det urettferdige rettsoppgjør

En kritisk orientering omkring lovverket på rettslig grunnlag.

164 sider. Pris åb. kr. 20.—
hos bokhandlerne.

SALONGER

sovesofaer, lenestoler, divaner og ellers alt i stoppede møbler. Jeg mottar også om-

Elghundhvalper

født 9-7-56. Flotte foreldre og flott stamme. Kr. 150.00.

G. G. FJELLSTAD

Rogne i Valdres.

Tlf. 322 A.

Frontkjemper

søker leilighet. Gift, et barn. Bill. mrk. Alt har interesse.

Fyringsjobb

eller lignende ønskes for vinteren i Oslo, av eldre mann med gode anbefalinger.

Henv. ekspedisjonen.

HVER DRAPE SMØRER og koster bare kr. 2.45 pr. l. — men forlang brosjyre o.s.v.

Postboks 5141. Oslo N.V.

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2

Telef. 44 43 33

UR

Jeg fører alle de kjente sveitsermerker som Omega, Longines, Certina, Cyma, Tissot, Revue, Antima og Allsport.

Utvalg sendes portofritt

R. Gjessing

URMAKER

DRAMMEN

Telefon 2507.

Tannlæge

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

Annelise Parow

TANNINNSETNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen kirke - Voldsmåte

Oslo Stigefabrikk

Brand-, maler- og skyvestiger oljet, m/kadimerte beslag

Inneh. Alf T. Lunde

en forandring også på dette punkt?

Stiftelsen norsk Okkupasjons-

Erstatning til tysklandsfangene?

Erstatningsrådet for tidligere politiske fanger var samlet til rådsmtøe i Oslo 13. og 14. oktober. Alle fylker, unntatt Finnmark, var representert. Fra det tilsvarende danske fangeutvalg møtte tre representanter.

Fylkesrepresentantenes beretninger viste at arbeidet med innsamlingen av erstatningskavene er kommet godt i gang. Erstatningsrådet mener at det er naturlig og viktig at det treffes en ordning i forbindelse med den planlagte tysk-allierte kommisjonen slik at Erstatningsrådet blir rådspurt. Erstatningsrådet vil på sin side holde våre myndigheter underrettet om sitt arbeid.

DRAMATISK

— og så steg han inn i bilen og grep om rattet med sammenbitte tenner —

(Fra en roman.)

hilsen til mine mange venner og leirene i Mandal, Suplandsfoss og Dalane. Etter utfallet i Sverige i 1944 innerlig håpe at langt flere vil være med å støtte Forbundet og mannjevnt tegne seg som abonnent på Folk og Land. Vi må ikke glemme at vi må stå samlet om vi skal nå målet. Min hjerteligste hilsen til redaktøren for hans strev med avisen. Folk og Land er meget god.

Selmer Bærøe, Austad i Vest-Agder.

Mine beste ønsker for Folk og Land. Hilsen

Agar Wergeland Jensen, Aust-Agder.

Stortingsmennene Finn Moe (a), Nils Langhelle (a), Henrik Svensen (h), og Lars Ramndal (v), skal på en goodwill-tur til en del asiatiske land, og herunder besøke Delhi, Rangoon, Karachi og India-fondets prosjekt i Travancore-Cochin. Det vil koste oss vel 30 000 kroner.

Le når du kan. Det er en billig medisin. Byron.

Togene som drivstoff kom rett som det var med tomme tanker fram til den tyske grense. Det er noe som sier seg selv at man i Tyskland ikke var så helt 100 pst. sikker på at pakten skulle holde, og man ble klar over at noe var i gjære.

I de tyske byene vad Sovjetgrensen ble der ikke blendet, og folk levde som i fredstid. Visstnok hadde tyskerne vakter ute langs grensen og ved broene, og det samme hadde Sovjet. Så evaluerte Sovjet langsomt sine grenseområder, landsbyene på sovjet-siden ble folketomme og de sovjetiske vaktposter ble trukket vekk. Det var mørkt og stille østover. Slik som sakene utviklet seg, måtte tyskerne se å

folk.

Generalstabene i alle land har alle tenkelige og utenkelige angreps- og forsvarsplaner liggende ferdig utarbeidet for å kunne brukes i påkommende tilfelle. Tyskland hadde sikkert også sine planer og de brukte dem med en raskhet og presisjon som er egen for dette folket, slik at Sovjet umulig kunne ha fått mobilisert i øyeblikket slike enorme hærstyrker og mengder materiell som det her var tale om. Sovjetstyrker mobilisert som forsvar ville ha hatt en annen gruppering med utbyggede forsvarsverker. Angrepet på Sovjet var tysk selvfor-svar på samme måte som angrepet på Norge og de andre land.

Mad.

Right or wrong — my country

«Suezkanalen — Norsk nei», skrev Morgenbladet stolt under 11. september, «Bare Norge, Nederland, Storbritannia og Frankrike nekter å betale kanalavgiftene til Egypt».

Bladet sier «Egypt», det er for engelskminded til å si Egypten.

De øvrige interesserte nasjoner nekter imidlertid ikke å betale. De er nemlig klar over Egyptens rett til å søke å gjøre seg fri fra Englands og storfinansens trykk i og med kanalens drift hittil.

Men Norge og Nederland er altså pålitelige vasaller.

Etter at bladet hele tiden og av alle krefter har under-

På bunnen av enhver lidelsens kalk ligger en skjult perle.

I gamle dager ble tidens vår og visdom fraktet bedagelig avsted på esel, hest og kamel. Nå har vi telegraf og radio, som med lynets fart sprer eselskryt og hesteforstand til alle verdenshjørner. Sigurd Hoel.

blåst de franske og engelske forsøk på å tilkanske seg styret av kanalen gjennom opprettelsen av et brukerselskap måtte bladet under 9. ds. opplyse at «SCUA,s leder ikke er funnet».

Det er rimelig nok at det ikke blir lett å finne direktør for SCUA. Selv om Norge har stukket hånden i hvepsebolet er det ikke sikkert at våre redere gjør det.

Argus.

— De svenske sosialdemokratene og Bondeforbundet har gjort avtale om å fortsette regjeringssamarbeidet under statsminister Erlanders ledelse trass i valgnederlaget i høst.

— Nordland får 4000 arbeidsledige i vinter.

— Rasemotsetningene skaper økende vansker i Storbritannia, melder Dagbladet.

— Den egyptiske finansminister Abdul El Kaissuny har erklært at Egypt nå har overvunnet de økonomiske vanskeligheter vestmaktene har forsøkt å legge i veien for landet etter nasjonaliseringen av kanalen. Egypterne har påært vestmaktene forsøk på å lamme deres utenrikshandel, sa han.

164 sider. Pris tb. kr. 20.— hos bokhandlerne.

SALONGER

sovesofaer, lenestoler, divaner og ellers alt i stoppede møbler. Jeg mottar også omstopning og trekning av møbler.

(Avbetaling innrømmes.)

Sig. Renberg

N. Storgt. 57, Drammen

Tlf. 4070.

Rogaland

«Den Norske Rättsuppgørelsen» kr. 30

«Utdrag» av samme kr. 2

«Dette har hendt», Olga Bjoner kr. 10

For øvrig bøker av enhver art. Portofri forsendelse.

P. THJØMØE,

Boks 122, Stavanger.

Telef. 21133. Postgiro 640 42.

Det er en skam at Folk og Land ikke har 20000 abonnenter Karl Seeland

Han har rett, særlig da i betraktning av at 1945-myndighetene arresterte 28 750 personer og siktet 93 000! Alle som ble tilsølt og ruinert kan med god samvittighet slutte opp om vår avis.

Redaksjonslokale til Folk og Land

ønskes på sentralt sted i Oslo.

Forslag og tilbud sendes til red. Kringlebotn.

Fyringsjobb

eller lignende ønskes for vinteren i Oslo, av eldre mann med gode anbefalinger.

Henv. ekspedisjonen.

Frontkjemper

med handelsskole og flere års praksis som handelsbetjent. Har kjennskap til traktorer og landbruksmaskiner. Søker stilling hvor som helst. Eget husrom ønskelig. Bill. mrk. «Snarest mulig» til Folk og Land.

Til avisens lesere i Oslo

Vestkantbeboere kan lettest få kjøpt Folk og Land hos

**ELIMA
Tobakksforretning**

i Ole Vigs gt. 12, inngang fra Industrigt.

Trondheim

Gisle Johnsons gt. 5 - V. Lademoen kirke - Voldsmåne

Oslo Stigefabrikk

Brand-, maler- og skyvestiger oljet, m/kadimerte beslag

Inneh. Alf T. Lunde

Mosseveien 8

Tlf. 68 88 17, priv. 67 07 79

Ved besøk i Egersund

overnatt på

Victoria Gjesteheim

Strandgt. 41. - Telefon 497

Arkitekt

HUSTAD

Bærumsv. 5, Ø. Ullern

Telefon 55 61 29

Oslo

Spis i OBL

spisesalong i

NIELS JUELSGT. 31,

Hjemmelaget god mat.

tlf. 44 14 98.

Stiger

Enkelte og dobbelte stiger av tre eller stålrør, fra 3 til 15 mtr. Frukttrestiger.

H. Snaprud & Co.

Kongsberg

Maskiner—Redskaper

Tlf. 885—243

Mjønvald Kafé

Brandbu, Halland anbefales

Den norske rättsuppgørelsen

(de svenske vitenskapsmenns hovedutredning om etterkrigsoppgjøret i Norge)

er nå å få kjøpt i Forbundets sekretariat, Kierschows gate 5, Oslo. Pris kr. 30.00 pr. ekspir. Boken kan også fåes tilsendt mot innsendelse av kr. 30.00 (+ kr. 0.60 til porto) til adr. Forbundet, postboks 3214, Oslo. Godhetsfullt unngå postoppkravs-bestillinger. Under de rådende forhold medfører dette et betydelig ekstraarbeid for ekspedisjonen.

Professor Sundbergs utdrag av hovedutredningen — «ekstrakten» — i norsk oversettelse fåes på tilsvarende måte for kr. 2.— pr. ekspir. Utdraget egner seg fortrinlig til spredning til kretser der kunnskap trenges. Send inn et beløp samt navnelister, så besørger vår ekspedisjon forsendelsen uten angivelse av rekvirentens navn. Prisen inkluderer i dette tilfelle også portoen.

FOLK OG LAND

Jeg skjøt Jane Horney Fra dansk horison

Forts. fra side 1 —
tilbake hadde vi med to flasker whisky.

Dagen etter fortalte jeg henne at jeg ikke het John som jeg tidligere hadde sagt, men Bjørn, og at jeg var illegalt i Sverige. Jeg fortalte videre at jeg gikk og ventet på beskjed om når jeg kunne reise tilbake til Danmark. Hun ble veldig forbauset da hun hørte hva jeg het og hva jeg holdt på med og mente det måtte være forferdelig spennende. Hun sa at hun elsket meg og spurte om hun kunne være med meg til Danmark. Jeg svarte at jeg kunne komme i store vanskeligheter hvis jeg forsøkte. Da foreslo hun at jeg skulle smugle henne over. Jeg lurte på hva hun ville gjøre i Danmark.

— Hjelpe deg, svarte hun.

— Har du vært i Danmark før? spurte jeg.

— Nei, svarte hun.

Hun kunne jo ikke ane at jeg godt visste når hun sist hadde vært der, hvor hun hadde bodd og hvem hun hadde vært sammen med, en danske som arbeidet for tyskerne. Jeg lovt i alle fall å tenke på hennes forslag og gi henne beskjed neste dag. Hvis jeg tok henne med måtte hun love å ikke fortelle det til et eneste menneske. Og så måtte hun være klar til å reise på to timers varsel. Det lovt hun.

Neste dag satte jeg meg i forbindelse med en dansk pike. Birthe, som skulle reise med oss til Danmark via Malmø. Jeg ordnet hennes

for å komme til Danmark og skaffe tyskerne opplysninger om vår virksomhet. Hun hadde sikkert fått i oppdrag å gjøre det

Ved tolvtiden reiste vi i bil fra Saltsjøbaden tilbake til Stockholm. Jeg bad henne holde seg klar til å reise alt samme dag, da det muligens lot seg ordne. At det var definitivt bestemt, torde jeg ikke fortelle henne.

Jeg ringte til jernbanen og bestilte tre enkeltbilletter til Malmø med nattogt om kvelden. En dansk pike som kunne snakke svensk, ringte og bestilte en tur- og retur-billett Stockholm/Malmø under navnet Jane Horney, med samme tog. Den som hadde bestilt denne billetten hentet den også personlig.

Klokken tre om ettermiddagen hadde jeg avtalt møte med Jane utenfor restaurant Regnbuen på Stureplan. Jeg hadde sagt at hun skulle ta med seg bagasjen, helst så liten og lett som mulig, fordi vi eventuelt skulle reise samme kved. Da vi traff hverandre fortalte jeg at vi skulle reise til Malmø om kvelden sammen med en dansk pike som hun skulle arbeide sammen med i Danmark. Det var altså Birthe, som jeg har nevnt før. Jane ante ikke hennes eksistens. Jeg ga henne ordre om at hun ikke måtte sette seg i forbindelse med noen før vi reiste, ikke engang sine foreldre. Om ettermiddagen og kvelden var vi sammen hvert minutt. Jeg torde ikke risikere noe nå

Tidligere justisminister og rettspresident Svenning Bytter kontrade tidligere ministre Busch-Jensen og Frode Jacobsen

II

Etter dr. med. Johanne Christensen i bladet Slesvigeren.

I Danmark ble enhver angivet, som hadde en fiende eller misunder, og selv de ca. 27 000, som kjendtes uskyldige og hjemsendtes, var brennemerkede for livet. Selv nå er det mennesker, som fortvilet drar fra egn til egn eller expatrierer fordi de forfølges av mistenksomhet og sladder, som endog, som Rytter meddeler, går ut over uskyldige skolebarn. Lad dette få en ende! Ve over dem, som forarger barnene, fordi foreldrene var — de fleste uskyldig — mistenkte for landsforræderi; - oftest fordi de etter regjeringens tilskyndelse handlet med Tyskland — hva jo hele Danmark var nødt til, da 10 millioner tyskere levet av dansk smør,

ost, kjøtt og fisk. Og hvorledes skulle vi skaffe råstoffer til industri og landbruk uten å handle med Tyskland?

Sabotasjen av de bøker, som kritiserer «rettsoppgjøret», bør holde opp. Vi lever i et fritt land med fri presse. La den vise sin frihet uten frykt. Sannheten bør ikke holdes nede, særlig ikke den historiske.

Det er jo ikke Sv. Rytter alene, som har kritisert. Det er om disse forhold kommet bøker eller artikler og protester av prof. Oluf Krabbe, høyesterettsadvokat C. B. Henriques («Juridisk Galehus»), en stor krets av jurister, Rektor Gad, stadsingeniør Forchhammer, Scavenius (hvis politiske resultat: Et nesten uskadd Danmark, enhver kan se, men hvis bok «Forhandlingspolitikken under besættelsen» nesten ingen le-

ser), Hal Koch: «Jeg anklager Rigsdagen», Anders Vigen: («En Huskeseddel») Harald Bergstedts prektige bøker: («Sange fra Gitteret» og «Feberen falder»), Læge Justesen, Høyesterettsadvokater Steglich Petersen, Thune Jacobsen, overrettssakfører Dragsted, landsrettssakfører Borge Harup, tidsskriftet «Revision»s ledere og mange andre.

Men Rytters bok er en av dem, som slår hardest og bringer de mest direkte anklager, så leseren forferdes over, at den ikke forlengst er imøtegått. Eller kan den ikke motbevise? Frode Jacobsen og Busch-Jensens taushet eller tale vil besvare dette spørsmål.

Tilsist, men ikke minst, må frihetsbevegelsens ansikt reddes. Våre beundringsverdige frihetskjemper må ikke

i minnet blandes sammen med den hop av tilløpere, av uansvarlige gategutter, som senere kom til. Sommeren 1944 var det 6400 frihetskjemper, sommeren 1945 var det 55 500! Med hva rett kalder disse senere tilkomne 49 000 seg for frihetskjemper, tilsluttet som de ble i den aller siste tid, da enhver viste, at frihetens time var inne, de 12 500 endog etter 5. mai. Hva frihet var der da at kjempe for? De hadde kun hevn og utrensning i deres skjold, de brakte kun sorg og ulykke med seg. Deres gjerninger bør ikke formørke lyset fra de ekte frihetskjemperes strålende idealisme, som bidro til å skaffe Danmark de alliertes velvilje. Det var den kloke forhandlingspolitikk i de første år, tillike med de ekte frihetskjemperes dristige innsats i de siste år, som brakte Danmark mer uskadd gjennom ragnarok enn noen annen nasjon. Dette fikk sitt beste uttrykk i Kong Christians ord fra sykeleiet, da Scavenius var tilsagt til avskjedsaudiens 5-5 1945: «Vi oppnådde da at København ikke ble bombardert, og at landet ikke ble ødelagt».

La oss få klarhet. Og la oss få direktiver for neste besettelse. For hva sikkerhet har vi for, at denne er den siste? — Det danske folk har av 5. mai 1945 lært, at det kan være straffbart å følge sine ledere selv om det i fremtiden, etter noens mening, kan finnes bedre menn enn Kongen, Stauning, Scavenius, Thune Jacobsen o. a. —

Mange vil synes, at de ledere var gode nok, for deres

Som de fleste patrioter hadde hun sterke følelser og svak tenkevne.

Norman Mailer.

tigt har sagt, at «massepsykose» er demokratiets farligste fjende», i 1938 skrev en høyt lovprisende bok. — 100 tusinder var som Bergstedt og fulgte den lovlige regjering. I en urolig tid trenger folket til ledere, og er parate til å følge dem blindt. Nå har alle disse lært, at det er straffbart under en besettelse å følge sine lovlig valgte ledere.

Hvilket kaos, hvilket anarki vil dette ikke resultere i, når enhver skal følge sitt eget hode eller eventuelt fjernstyrte kommunistiske partisan-organer, for under urolige tilstander er det kommunistenes taktikk å ta ledelsen og fiske i rørt vann.

Vi alminnelige borgere, som hverken er jurister eller politikere, kan ikke dømme Rytter, Busch-Jensen og Frode Jacobsen imellom, men vi forferdes over disse høye embedsmenns uenighet, og vi har rett til å kreve den pådømt.

Vi har også rett til å kreve oppreisning for uskyldig dømt, enten det så er mange eller få, ja selv om det kun var en eneste som Dreyfus.

Denne sak er langt viktigere enn Dreyfus-saken, og ingen danske har rett til å sette seg på den høye hest og se ned på fransk politikk og rettspleie, så lenge vi ikke tør røre ved vår egen kjempemessige Dreyfus-sak.

Det danske folk ønsker oppreisning for dets ære, vi ønsker, at det skal erklæres

Vår utenrikshandel østover

Norges utenrikshandel

østover er sterkt i søkelyset i en velskrevet artikkel i Færmand nr. 40. Blant annet anføres: Det er et stort spørsmål om utvidet handel med Sovjet, i det hele tatt med østblokk-landene, kan ansees som noen ubetinget fordel. Den tyske sosialøkonom dr. Wolfgang Förster talte på det siste møte i Mont Pelerin Society i Vest-Berlin om de metoder de kommunistiske land brukte i sin

ischen Besatzungszone Deutschlands» påviser dr. Förster hvordan hele utenrikshandelen i Sovjet og Østblokk-landene er underlagt det totale system. Det tas ikke rentabilitetshensyn vis a vis den enkelte bedrift eller den enkelte transaksjon. Han fremhever at hovedsaken for Sovjets utenrikshandel er å innpasse hele importen i den planlagte selvforsyning. Med andre ord: Sovjet-Russland importerer

rolle for norske forretningsfolk å få «direkte kontakt med representanter for sovjet-russisk næringsliv».

Dr. Förster opplyste at den øst-tyske regjering til og med har et eget fond til finansiering av dumpingseksport. Fondet er i øyeblikket på 1,8 milliarder østmark (DMO). Man regner 4 østmark = 1 DM i reell verdi, men fondet er allikevel betydelig

med måtte hun love å ikke fortelle det til et eneste menneske. Og så måtte hun være klar til å reise på to timers varsel. Det lovte hun.

Neste dag satte jeg meg i forbindelse med en dansk pike. Birthe, som skulle reise med oss til Danmark via Malmø. Jeg ordnet hennes papirer og bad henne holde seg klar til å reise på to timers varsel, kanskje allerede samme dag eller dagen etter. Jeg ville ha denne piken med for at alt skulle se så troverdig ut som mulig, slik at Jane ikke skulle fatte noen som helst mistanke.

Mitt oppdrag var meget delikat. Det viktigste var at Jane ikke på noen måte skulle få mistanke til meg. Da ville mitt arbeid være forgjeves. Den gangen hun bad om å få følge med til Danmark og jeg lovte å ordne saken, hadde hun uttalt sin egen dødsdom. Jeg hadde vært heldig, men jeg kunne ikke stole på at jeg skulle være heldig hele tiden. Derfor måtte jeg handle forsiktig og klokt.

Hun trodde at jeg var meget forelsket i henne. Det var viktig at dette inntrykk ikke forandret seg. Derfor bad jeg henne med på en lang week-end til Saltsjøbadens badehotell.

Jeg skrev oss inn på hotellet under det navn jeg brukte i Stockholm — med frue. Hun bodde altså aldri der under sitt riktige navn. Vi tilbrakte fire herlige aprildager der ute, to unge mennesker som spilte forelsket i hverandre.

Var hun virkelig forelsket i meg? Det vet jeg ikke. Hennes interesse var å opprettholde et skinn av forelskelse

Rikest er alle de økonomiske, fattigst er alle de gjerrige.

X.

men med i Danmark. Det var altså Birthe, som jeg har nevnt før. Jane ante ikke hennes eksistens. Jeg ga henne ordre om at hun ikke måtte sette seg i forbindelse med noen før vi reiste, ikke engang sine foreldre. Om ettermiddagen og kvelden var vi sammen hvert minutt. Jeg torde ikke risikere noe nå, når mitt oppdrag var så nær ved å lykkes.

Jeg hadde avtalt møte med Birthe ti minutter før toget skulle gå. Hun var der da vi kom og jeg presenterte Jane for henne.

På toget hadde jeg en kupe, Birthe og Jane delte en annen, og lenger borte i vognen reiste den falske Jane Horney alene — uten at den riktige Jane hadde noen anelse om det.

I Malmø tok Jane, Birthe og jeg inn på Grand hotell og traff mine kontaktmenn som hadde bodd på hotellet mer enn ett år. Ved firetiden om ettermiddagen forsvant Jane. Jeg ble urolig og gikk for å lete etter henne. Jeg fant henne i resepsjonen hvor hun ba om papir og konvolutter. Hun hadde lovet meg ikke å sette seg i forbindelse med noen. Hun hadde altså brutt sitt løfte. Jeg spurte henne hva hun hadde gjort.

— Ingenting, sa hun.

Det kom i allfall for en dag at hun hadde skrevet et brev til sine foreldre. Hun hadde brevet i en lomme på drakten. Jeg stakk hånden i lommen og trakk brevet fram. Det var adressert til hennes foreldre og der sto bare: «Jeg er nå i Malmø og reiser til Danmark i kveld. Hilsen Jane». Jeg lovet å sende brevet når hun var reist.

Da vi kom opp lot jeg som jeg gikk for å levere brevet til en mann som skulle sende det senere. I virkeligheten rev jeg det i stykker. Natur-

Norges utenrikshandel

østover er sterkt i søkelyset i en velskrevet artikkel i Farmand nr. 40. Blant annet anføres: Det er et stort spørsmål om utvidet handel med Sovjet, i det hele tatt med østblokk-landene, kan ansees som noen ubetinget fordel. Den tyske sosialøkonom dr. Wolfgang Förster talte på det siste møte i Mont Pelerin Society i Vest-Berlin om de metoder de kommunistiske land brukte i sin utenrikshandel. Han ga uttrykk for store betenkeligheter. Dr. Förster har særlige forutsetninger for å uttale seg, da han tidligere har hatt en ledende stilling i statsadministrasjonen i Øst-Tyskland og leder av en avdeling på Vest-Berlins Universitet for øst-tysk ungdom. Skal handelen med Sovjet utvides bør man være klar over at Sovjets deltagelse i utenrikshandelen ikke er noe rent økonomisk spørsmål. I sin avhandling: «Das Aussenhandelssystem der Sovjet-

ischen Besatzungszone Deutschlands» påviser dr. Förster hvordan hele utenrikshandelen i Sovjet og Østblokk-landene er underlagt det totale system. Det tas ikke rentabilitetshensyn vis a vis den enkelte bedrift eller den enkelte transaksjon. Han fremhever at hovedsaken for Sovjets utenrikshandel er å innpasse hele importen i den planlagte selvforsyning. Med andre ord, Sovjet-Russland importerer bare det som landet ifølge sine egne fem-årsplaner ikke selv kan make å produsere. Det er altså overhodet ikke spørsmål om å utnytte den internasjonale arbeidsdeling. Importen må ikke på noensomhelst måte rokke ved grunnlaget for det økonomiske autarki, og man tar ikke hensyn til det åpenbart viktige prinsipp om de komparative omkostninger. Eksporten blir bestemt av behovet for valuta for den planlagte import. Det er derfor mer enn tvilsomt om det spiller noen

ligvis torde jeg ikke ta noen som helst risk nå.

Jeg hadde organisert fortsettelsen av reisen, bil til et sted drøye ti kilometer nord for Malmø i nærheten av Lomma, og båt derfra. Her hadde vi en fast forbindelse mellom Sverige og Danmark. Båten var dansk. Ved syvtiden kom den bilen jeg hadde bestilt på Grand hotell. Det var en av våre svenske forbindelser som eide den. Eieren som ikke visste hva transporten gjaldt, kjørte selv.

Fra Grand spaserte Jane, Birthe og jeg over til Savoy i høljende regnvær, hvor vi spiste middag i all hast. Deretter gikk jeg over til Grand og ba sjåføren komme til Savoy og hente oss.

Da vi gikk ut til bilen sa Jane til meg:

Det er to ting å strebe etter i livet; først å få det en ønsker seg, og så nyte det. Bare de klokeste oppnår det siste.

L. P. S.

— Bjørn, for en masse brydere har for å få meg skutt.

— Ja, Jane, svarte jeg, men det skal nok lykkes.

Jeg snakket i en spøkende tone, det var det eneste jeg kunne gjøre. Hvis jeg hadde blitt alvorlig og hadde sagt at det ikke var tale om noe sånt, ville hun sikkert blitt urolig.

Vi begynte reisen til Lomma. Båten vi skulle reise med hadde en mann ombord. Han tilhørte vår organisasjon og visste hva som skulle skje. Da vi startet turen til Danmark den regnfulle kvelden to måneder før kapitulasjonen, var bare oss fire ombord.

Da vi var kommet så langt til havs at jeg mente vi var utenfor tremils-grensen, ba jeg Jane komme opp på dekk. Hun hadde sittet nede i ruffen og pratet med Birthe.

— Jane, sa jeg, du kommer aldri til Danmark. Det er kommet beskjed om at du skal likvideres.

— Jeg har hatt mistanke om at ikke alt gikk riktig for seg, sa hun rolig. Jeg er på

rolle for norske forretningsfolk å få «direkte kontakt med representanter for sovjet-russisk næringsliv».

Dr. Förster opplyste at den øst-tyske regjering til og med har et eget fond til finansiering av dumpingseksport. Fondet er i øyeblikket på 1,8 milliarder østmark (DMO). Man regner 4 østmark = 1 DM i reell verdi, men fondet er allikevel betydelig.

De markeds-økonomiske land har ikke statsmonopol for utenrikshandelen. Den besørgeres — tross alle restriksjoner — i vest av de enkelte firmaer. I øst derimot står man overfor en sammensveiset monopolorganisasjon. Dr. Förster advarte da også meget sterkt alle de som blindt tror på velsignelsene ved utvidelse av handelen øst-vest. Han brukte til og med så sterke ord som at *handelen med øst-statene er en omvei til å finansiere sin egen konkur-*

det rene med at jeg har spilt høyt — og tapt.

Hun gjorde ikke noen forsøk på å bortforklare fakta. Min helt private teori er at hennes absolutte oppriktighet skulle gjøre sånt inntrykk på meg at jeg lot henne slippe unna. Hun regnet med at jeg var forelsket i henne og at jeg på en eller annen måte ville redde hennes liv. Da hun skjønnte at det ikke gikk, ba hun meg om en tjeneste. Å ikke bli skutt bakfra.

Det lovte jeg henne.

Vi tok hverandre i hånden til farvel uten noen som helst følelseutbrudd. Jeg ba henne stille seg ved masten.

Jeg skjøt henne midt i pannen med min pistol, en FN 7,6 mm.

Etterpå kledde vi av henne

La oss være i godt humør og huske på at de ulykker som er vanskeligst å bære, er de som aldri inntreffer.

J. R. L.

— Det danske folk har av 5. mai 1945 lært, at det kan være straffbart å følge sine ledere selv om det i fremtiden, etter noens mening, kan finnes bedre menn enn Kongen, Stauning, Scavenius, Thune Jacobsen o. a. —

Mange vil synes, at de ledere var gode nok, for deres ledelse resulterte i et omtrent uskadd Danmark, — men de, som fulgte Stauning og Scavenius ble straffet og hånet og forfølges den dag i dag.

Islands store dikter, Kampan, myrdedes, Danmarks store dikter, Harald Bergstedt, Staunings mest trofaste følgesvend, kastedes i fengsel og tilbrakte her sin 70 års fødselsdag, han, om hvem Bomholt, — der så rik-

for at det skulle bli vanskelig å identifisere henne om hun senere skulle bli funnet, og svøpte henne inn i et stykke tøy. Vi bant tunge jernkjettinger rundt kroppen og senket den i havet.

Den tyske spionen Jane Horney var ikke mer.

Vi tre som var igjen, fortsatte til Danmark, hvor vi satte av Birthe. Samme natt ble jeg landsatt på svensk-kysten igjen i nærheten av Malmø, men på et annet sted enn vi var reist ut fra. Neste kveld reiste jeg tilbake til Stockholm med nattoget.

Morgenen etter Jane Horneyes likvidasjon kom en dame ved navn Jane Horney til Stockholm på en returbillett fra Malmø. Det var den svensktalende danske damen som hadde reist nedover samtidig med oss.

Det var det som skapte så meget mystikk rundt Jane Horneyes forsvinning. Arrangementet med denne damen var fra min side bare en sikkerhetsforanstaltning for å lede eventuelle etterforskere på villspor.

Denne sak er langt viktigere enn Dreyfus-saken, og ingen danske har rett til å sette seg på den høye hest og se ned på fransk politikk og rettspleie, så lenge vi ikke tør røre ved vår egen kjempemessige Dreyfus-sak.

Det danske folk ønsker oppreisning for dets ære, vi ønsker, at det skal erklæres høyt og tydelig at vi hadde ikke 13 000 landsforredere, vi hadde ikke 500 stikkere, vi hadde kun relativt få av hvert slag, nøyaktig som andre nasjoner. Resten var bra folk, som adlød sin regjering, som de skulle, og som de forhåpentlig også vil gjøre i andre strenge tider.

Tilliten til dansk rettspleie blir ikke gjenoprettet, før Sv. Rytters sak, vår tidligere rettspresident og justisministers sak, er tatt opp. Han kan så sant i sin høye alder ikke ha annen grunn til sin aksjon enn sannhet og rettferdighet, og utvilsomt vil han med glede hilse det saksanlegg, som Busch-Jensen og Frode Jacobsen synes så uvillige til at anlegge mot ham.

Er det mulig, at de ikke tør?

Første del av denne orientering sto i Folk og Land nr. 29.

FOLK OG LAND

Redaktør og utgiver:
JOHANNES KRINGLEBOTN

Ekspedisjon og kasse:
Postboks 3214, Oslo
Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96

Abonnementspriser:
Kr. 20.00 pr. år, kr. 12.00 pr. halvår. Sverige og Danmark: kr. 24.00 pr. år, kr. 12.00 pr. halvår. Utlandet for øvrig: kr. 28.00 pr. år, kr. 14.00 pr. halvår. I nøytralt omslag kr. 30.00 pr. år, kr.

15.00 pr. halvår.
Løssalgpris: 50 øre.

Annonsepris:
32 øre pr. millimeter over en spalte.
Bruk postgirornr. 16450.
Sambandstrykkeriet Oslo